

## ПРИЙОМИ ПІДВИЩЕННЯ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ КОРІВ ШЛЯХОМ ОЦІНКИ ІНТЕНСИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ В РАННЬОМУ ОНТОГЕНЕЗИ

*В.П.Коваленко, доктор біологічних наук, професор  
Херсонський державний аграрний університет ім.О.Д.Цюрупи  
В.В.Коваленко, науковий співробітник  
Миколаївський інститут агропромислового виробництва*

*Наведено прийоми підвищення молочної продуктивності корів з урахуванням типів формування, виявлення впливу класу М+ при розподілу за живою масою в двомісячному віці, як одного з критеріїв прогнозу продуктивності в ранньому постнатальному онтогенезі. Прогнозування молочної продуктивності проведено за допомогою моделі Т.Бриджеса.*

*Приведены приемы повышения молочной продуктивности коров с учетом типов формирования, выявления влияния класса М+ по распределению за живой массой в двухмесячном возрасте, как одного из критериев прогноза продуктивности в раннем постнатальном онтогенезе. Прогнозирование молочной продуктивности проведено с помощью модели Т.Бриджеса.*

Підвищення молочної продуктивності червоної степової худоби значною мірою обумовлено генетичним потенціалом використовуваного генофонду та розробкою удосконалених методів оцінки племінної цінності тварин. Поряд з традиційними методами оцінки племінної цінності тварин необхідна розробка і апробація прийомів оцінки тварин, виходячи з ряду нових критеріїв, як вказують В.П.Буркат, М.В.Зубець, Ю.Ф.Мельник [2], В.П.Коваленко, С.Ю.Боліла, С.Я.Плоткін [3], В.П.Шабля [4], Ф.Ф.Ейснер, Б.Є.Подоба [5], складовою поглибленої селекції худоби є оцінка племінних тварин в ранньому віці на різних стадіях їх індивідуального розвитку.

**Методика досліджень.** Нами були проведені дослідження на стаді корів червоної степової породи та генотипах червона степова х англєрська, червона степова х англєрська х червона датська, що

належать ДПДГ “Еліта” Миколаївського інституту АПВ.

Було сформовано дві групи тварин з повільним і швидким типами росту.

Розподіл корів було проведено за показником  $t$  — інтенсивності формування (визначає наступний рівень репродуктивних і відтворних якостей),  $I_n$  — індекс напруження росту,  $I_r$  — індекс рівномірності росту (індекси дозволяють прогнозувати показники живої маси тварин або їх груп в зрілому віці на підставі даних, отриманих в ранній період вирощування).

Нами вивчено:

- молочна продуктивність корів залежно від формуючих факторів в ранньому онтогенезі;
- молочна продуктивність корів різних генотипів залежно від інтенсивності їх росту в ранньому онтогенезі;
- оцінка параметрів лактаційної кривої корів різної інтенсивності формування (повільний і швидкий тип);
- зв'язок молочної продуктивності з параметрами лактаційних кривих;
- математичне моделювання лактаційних кривих за допомогою моделі Т.Бріджеса;
- продуктивність матерів корів повільного і швидкого типів формування;
- вплив бугаїв-батьків на інтенсивність формування.

**Результати досліджень.** Встановлено, що більш висока молочна продуктивність за I і II лактації характерна для тварин з більшою інтенсивністю формування.

Так особини з класу  $0,38 \pm 0,02$  за показником  $\Delta t$  — інтенсивності формування мали надій 4159 кг, а їх ровесниці з групи  $0,58 \pm 0,01$  — 3905 кг за першу лактацію. Ще більше ці групи відрізнялись за надоем по другій лактації (4545 кг порівняно з 4089 кг).

На сучасному етапі селекційних робіт в молочному скотарстві важливого значення набуває розробка прийомів прогнозування

молочної продуктивності, виходячи з їх показників за початковий період (2-3 місяці лактації).

З цією метою використано оцінки інтенсивності формування стосовно ознак молочної продуктивності.

Завдяки цьому виділено два типи лактаційних кривих, що мають повільний або швидкий темп спаду лактації.

У тварин повільного типу спаду лактації спостерігається більш високий надій за I, II та III лактації і складає відповідно 4167, 4455, 4475 кг молока. Максимальні відмінності встановлено по III лактації і за кількістю молочного жиру (23,2 кг,  $P < 0,05$ ).

З використанням моделі Т.Бріджеса встановлено високий ступінь співпадання фактичного надою і прогнозованого і дорівнює за інтенсивністю формування в середньому за I, II та III лактації по повільному типу 6,80%, по швидкому — 6,95%. За індексом напруження росту в повільному і швидкому типі відхилення складає відповідно 5,3% і 5,5%. За індексом рівномірності росту відхилення складають 0,22 і 0,23%.

Це свідчить про доцільність використання розрахункової моделі Т.Бріджеса для прогнозування фактично очікуваної молочної продуктивності корів (за початковий період лактації) і раннього виявлення більш продуктивних тварин.

Розподіл корів на класи залежно від живої маси в 2, 6, 12, 18 місяців дав можливість виявити вплив класу M+ при розподілу в 2-х місячному віці, як одного з критеріїв прогнозу продуктивності в ранньому постнатальному онтогенезі.

У 2005 році проведено апробацію цієї НДР. Апробація проводилась на поголів'ї корів червона степова х англєрська різних генотипів. В ДППР "Степове" Миколаївського району.

З використанням моделі Т.Бріджеса встановлено теж високий ступінь співпадання прогнозованого надою в порівнянні з фактичним.

У тварин повільного типу формування в середньому за три лактації прогнозований і фактичний надій склав відповідно 3745 кг і 3668 кг молока, тобто відхилення складає 2,06%. У тварин швидкого типу формування лактації надій склав відповідно 3529 і 3544, або відхилення складало 0,42%.

За індексом напруження росту відхилення надою у тварин повільного і швидкого типів дорівнювало відповідно 2,38 і 0,85%, за індексом рівномірності росту відхилення надою складало 1,16 і 1,97%.

**Висновки.** Таким чином, використання прийомів оцінки тварин на ранніх стадіях розвитку буде сприяти підвищенню продуктивності і прискоренню темпів селекції в молочному скотарстві.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко Г.П. Прогнозування молочної продуктивності з урахуванням особливостей лактаційної діяльності первісток чорно-рябої породи різних сезонів отелень // Розведення і генетика тварин. - 2003. - Вип.37. - С.35-40.

2. Буркат В.П., Зубец М.В., Мельник Ю.Ф. // Генетика, селекція і біотехнологія в скотарстві. - К.:БМТ, 1997. - С.722.

3. Коваленко В.П., Боліла С.Ю. Рекомендация по использованию моделей основных селекционируемых признаков сельскохозяйственных животных и птицы. - Херсон, 1997. - С.40.

4. Шабля В.П. Возможности прогнозування господарсько-корисних ознак за показниками живої маси телиць // Науково-технічний бюллетень.- 2001. - № 80. - С.123.

5. Эйсер Ф.Ф., Подоба Б.Е. Использование селекционных признаков в скотоводстве. - К.: Урожай, 1976. - 221с.